

Trong lãnh vực đầu tư nước ngoài, có một quan hệ tài chính quốc tế thường được nói tới đó là Hiệp định tránh đánh thuế trùng (HĐTĐTT) thường được ký kết giữa 2 quốc gia có quan hệ kinh tế song phương.

MỤC ĐÍCH VÀ NỘI DUNG CỦA HIỆP ĐỊNH

Trước hết, HĐTĐTT nhằm mục đích thực hiện công bình thuế khóa, giúp nhà đầu tư khỏi bị đánh thuế 2 lần - một lần tại nước mình và một lần tại nơi họ thực hiện đầu tư, trên cùng một lợi tức chịu thuế. Nội dung chủ yếu của hiệp định là hướng vào hỗ trợ cho việc thực hiện chính sách mở cửa của một nước đang phát triển, thu hút đầu tư nước ngoài vào một bên đối tác ký kết hiệp định này. Nói chung, HĐTĐTT được ký kết giữa 2 chính phủ nhằm 3 mục đích chủ yếu là:

1. Tránh việc đánh thuế ở cả 2 nước, khuyến khích mở rộng kinh tế thị trường, khuyến khích đầu tư ra nước ngoài.

2. Chống việc trốn thuế, gian lận thuế trực thu.

3. Tạo thuận lợi để thu hút các công ty nước ngoài đầu tư vào một bên ký kết hiệp định; như miễn thuế (thuế hải quan đối với trang thiết bị), giảm thuế hoặc thu hợp lý đối với thuế lợi tức.

Nội dung của HĐTĐTT còn tùy thuộc vào mối quan hệ và kết quả đàm phán giữa 2 nước ký kết, thể hiện mức độ thỏa thuận giữa 2 chính phủ trong việc khuyến khích các công ty của nước này đầu tư vào nước kia, trợ giúp việc thu thuế, thỏa thuận song phương về thanh tra định kỳ các hoạt động kinh doanh của các công ty, thông báo cho nhau biết về kết quả nộp thuế của các công ty có tham gia đầu tư này.

Nhìn chung, HĐTĐTT nhằm điều chỉnh các loại thuế trực thu, không nhằm vào thuế gián thu. Đối với một loại thuế chỉ có ở một nước ký hiệp định thì không đưa vào nội dung hiệp định, vì dễ tạo ra sự hớ hển dẫn đến lợi dụng để trốn thuế.

VIỆC THỰC HIỆN HIỆP ĐỊNH TRÁNH ĐÁNH THUẾ TRÙNG:

Để thực hiện HĐTĐTT đã được 2 quốc gia ký kết, hằng năm cơ quan thuế của 2 nước phải thường xuyên trao đổi, thông báo cho nhau biết về hoạt động của các công ty của quốc gia ký hiệp định đang hoạt động tại mỗi nước. Quan trọng nhất là cơ quan thuế phải quản lý có hệ thống, nắm được kết quả kinh doanh và số thuế trực thu phải nộp của từng công ty, để thông báo cho nhau biết, thực hiện đúng nội dung các điều khoản trong HĐTĐTT đã ký kết. Việc làm này giúp cho 2 cơ quan thuế của 2 nước phát hiện và ngăn chặn được việc các công ty có thể lợi dụng HĐTĐTT để gian lận thuế,

HIỆP ĐỊNH TRÁNH ĐÁNH THUẾ TRÙNG CÓ TÁC DỤNG KHUYẾN KHÍCH ĐẦU TƯ NƯỚC NGOÀI NHƯ THẾ NÀO?

Luật gia NGÔ NGỌC BỬU

trốn thuế tại cả 2 quốc gia.

Có 3 loại thông tin về thuế chủ yếu là:

1. Thông tin về chính sách, hệ thống thuế và luật thuế của mỗi nước có liên quan đến vấn đề thuế đã nêu trong hiệp định, do chính phủ mỗi nước đã ban hành hoặc mới ban hành.

2. Thông tin về hoạt động kinh doanh, các khoản thu nhập, các khoản thuế đã nộp và phải nộp của các công ty của nước kia đầu tư ở nước này.

3. Thông tin về kết quả kiểm tra các hoạt động khác của đối tượng đầu tư ở mỗi nước, như việc chuyển nhượng các loại tài sản, thu nhập về bất động sản, tiền vốn, thanh toán v.v..

chứng minh cách tính thuế này như sau:

- Một công ty Hà Lan thu được 100 lợi tức chịu thuế tại Việt Nam, công ty này phải chịu thuế lợi tức tại 2 nước Hà Lan, VN là:

1. Thuế lợi tức ở VN 25% (theo Luật đầu tư nước ngoài của VN).

2. Thuế tổng hợp lợi tức ở Hà Lan 40% (theo luật thuế của Hà Lan). Nếu không có HĐTĐTT thì họ phải chịu 2 lần thuế đánh trên số lợi nhuận thu được tại VN. Do cách tính thuế lợi tức để tránh đánh thuế trùng, công ty Hà Lan phải nộp thuế lợi tức tại VN là 25 và số thuế trực thu nộp tại Hà Lan được tính theo 3 hình thức nói trên là:

Hình thức	Số thuế nộp tại Hà Lan	Số thuế lợi tức nộp tại VN	Thu nhập của nhà đầu tư	Cách tính thuế
- Hình thức 1	0	25	75	Miễn thuế tại Hà Lan
- Hình thức 2	30	25	45	0,4 (100 - 25) 30
- Hình thức 3	15	25	60	(0,4 x 100) - 25 15

Ngoài ra, còn có thể có sự thỏa thuận của 2 cơ quan thuế của 2 quốc gia về thanh tra định kỳ các đối tượng đầu tư theo yêu cầu của mỗi bên, trợ giúp truy thu các khoản thuế ẩn lậu hoặc còn thiếu mà chủ đầu tư kinh doanh tại nước này đã trở về nước bên kia.

CÁCH TÍNH THUẾ LỢI TỨC ĐỂ TRÁNH ĐÁNH THUẾ TRÙNG

Nội dung HĐTĐTT đều có quy định cho các nhà đầu tư là: - ngoài việc nộp thuế theo quy định của nước nhận đầu tư, tùy theo mức độ đàm phán giữa 2 chính phủ ký hiệp định, họ còn phải nộp thuế lợi tức tại nước mình, theo một trong ba hình thức sau đây:

1. Được miễn thuế lợi tức tại nước mình.

2. Phải nộp thuế trên cơ sở trừ số thuế lợi tức đã nộp tại nước nhận đầu tư (tức là xem số thuế đã nộp tại nước nhận đầu tư như một khoản chi phí được khấu trừ tại nước mình).

3. Phải nộp thuế trên cơ sở trừ sau số thuế đã nộp tại nước nhận đầu tư (nghĩa là nộp 100% thuế rồi lợi tức sau đó được khấu trừ số thuế đã nộp tại quốc gia nhận đầu tư, vào cuối kỳ).

Chúng ta có một ví dụ cụ thể để

Từ các hình thức tính thuế lợi tức trên đây, ta có thể rút ra nhận định như sau:

- Hình thức thứ 1, có lợi cho nhà đầu tư, nhưng không có lợi cho chính phủ của chủ đầu tư vì không thu được khoản thuế lợi tức nào.

- Hình thức thứ 2, có lợi cho chính phủ cả 2 nước, nhưng thu nhập của nhà đầu tư thấp; không hấp dẫn các nhà đầu tư.

- Hình thức thứ 3, tạo nên sự dung hòa quyền lợi cho chính phủ 2 nước và nhà đầu tư; nên hình thức này được áp dụng phổ biến tại nhiều nước trên thế giới, nhằm khuyến khích các nhà đầu tư nước ngoài đầu tư vào các quốc gia kém mở mang.

Chính phủ ta đã ký kết HĐTĐTT với nhiều nước có tham gia đầu tư tại VN, như Thụy Điển, Hà Lan và Hàn Quốc ... Trong tương lai sẽ còn đàm phán ký kết với nhiều quốc gia khác, nhằm tạo ra một hành lang an toàn pháp lý về thuế lợi tức, để các nhà kinh doanh yên tâm làm ăn. HĐTĐTT là một sự kiện tài chính quốc tế, có tính khách quan cần đáp ứng kịp thời và tạo thuận lợi nhiều mặt để khuyến khích đầu tư vào Việt Nam ♣